

Delaktighet i beslutsfattandet

Diskussionstillfälle på huvudbibliotekets scen 30.3.2023 kl. 17

Den här gången deltog endast ett tiotal personer utöver arrangörerna och teckenspråkstolkarna. Separat inbjudna experter var stadens förvaltningsdirektör Roope Lenkkeri och den nya delaktighetskoordinatörn Maija Eklöf. Diskussionen fördes enligt principerna för dialogmetoden Dialogpausen, tvåspråkigt, med journalist och författare Mikael Crawford som fasilitator.

De erfarenheter och synpunkter som framkommit tydligast vid kvällens diskussion var (*experternas svar på direkta frågor och utmaningar kursiverade*):

- En aktiv kommuninvånarens upplevelse: Antalet nämnder har minskat till följd av organisationsförändringen, namnen har blivit mer vaga och de nya nämnderna har också beslutat att genast minska sin egen makt. (avstående från en del av tillträdesrättigheter i fråga om tjänsteinnehavarbeslut).

R.L.: Nämndernas namn kan verka abstrakta, eftersom deras beslutanderätt sträcker sig till så många olika frågor. Till exempel livskraftsnämndens namn blir mer begripligt när man tänker att också turism, fritid och kultur, näring, sysselsättning osv. omfattas av nämnden.

Om ändringar i övertagningsrätten: Tjänsteinnehavarbesluten är offentliga och finns på stadens webbplats under en viss tid. Då man inte behöver vänta på ett beslut om övertagningsrätten, påskyndas verkställandet av många beslut och stadens verksamhet är på detta sätt smidigare.

- Det har ofta känts som om respons samlas in och höranden ordnas, men den information om kommuninvånarnas synpunkter som samlats in på detta sätt ändå inte ändrar något i den fortsatta behandlingen av ärendet.
- ”Hur ofta återförvisar nämnden e.d. ärendet för behandling?”

R.L.: Nog återförvisas ärenden. Men om det uppstår en erfarenhet av att man inte har fått påverka, har man inte lyckats i delaktiggörandet.

- ”Det effektivaste sättet att ”ljuga” är helt enkelt att hålla tyst om anhängiga frågor.”
- Kommuninvånarnas förväntningar möter ibland kraftiga besvikelser. Den koloniträdgård som önskades i åratal förvandlades i och med planeringsarbetet i Gammelbacka till något helt annat, ett område som påminner om en semesterbyn med stora stugor. Håller man på att göra ett liknande misstag på stranden i Hasselholm? (+ Hänvisning till behovet av gula västar även i kommuninvånarnas påverkan här.)
- När en vanlig kommuninvånare har fått en bra idé eller hört talas om en sådan, hur kan hen främja förverkligandet av den?
R.L.: Se invånarinitiativet; det har dock hittills funnits dåligt med resurser för att behandla dem, men nu har det anställts en visstidsanställd för att koordinera besvarandet av dem. Det lönar sig också att bekanta sig med andra respons- och verksamhetsformer som finns i eBorgå.

- Genom att delta i beslutsfattandet i tid kan man betydligt spara på stadens resurser, om man genom detta undviker långsamma och dyra besvärprocesser.
- Det känns svårt att delta. Man får inte direkt kontakt med beslutsfattarna (bl.a. Kompassen fungerar som buffert), man besvarar inte insändare, ansvarsfrågor bollas, det finns inte tid eller resurser för ärendet osv. Även om man mycket snabbt kan besluta att investera 10 miljoner i något annat ärende, har man ”inga pengar i budgeten” för en egen förbättringsidé som kostar några tusen euro.
- *Maija Eklöf: staden undersöker för närvarande möjligheterna till deltagande budgetering. Hur många närvarande skulle ha konkreta idéer för att genomföra en sådan? [Tre händer lyftes som svar.]*
- Delaktiggörandet är svårt. Ibland har endast ett tiotal representanter för allmänheten anlänt till de info- och diskussionstillfällen om planläggningen som staden ordnat genom omfattande arbete – färre än antalet närvarande arrangörer och sakkunniga.
- Det talades mycket om kommunikationens betydelse och svårighet. Hur mycket läses stadens webbplats? Hur tillämpas marknadsföringskunnandet i kommunikationen? Ur en yrkesutbildad persons synvinkel har betydelsen av upprepning inte beaktats i kommunikationen i Borgå. Även sociala medier bör utnyttjas, men vad är tillräckligt? Det finns närmare 20 Facebook-grupper med enbart Borgå-tema.
- Kommunikationen och delaktiggörandet är generationsorienterat: äldre personer ”nöjer sig med mindre” och vill påverka närliggande frågor (stadsdel, tjänster). Yngre generationer kan kräva nästan direkt demokrati, och den nutida tekniken möjliggör direkt påverkan även på större helheter.
- Information är makt: hur hamnar makten till dem som fattar beslut om ärenden? Här hänvisas också till den hierarkiska strukturen hos den traditionella median.
- Borgåborna har kanske globalt sett höga förväntningar på delaktigheten.
- Det filosofiska perspektivet på demokrati (och ansvar): Vi är kollektivt endast i ”puberteten”, förhoppningsvis på väg mot ett moget medborgarsamhälle. Ännu för 120 år sedan fick bara en liten del av befolkningen rösta i valet. Under de första decennierna av självständighet skapade den representativa demokratin starka maktmaskiner (partier osv.). Först den nuvarande tekniken möjliggör den verkliga delaktigheten och är ”en muskel som först sakta mak lite tränats”. Det kollektiva beslutsfattandet är dubbelriktat, helt transparent och inbegriper även ansvar. I annat fall jämföras förhållandet myndighet–medborgare med förhållandet vårdnadshavare–barn: den som bättre förstår konsekvenserna av ärendena får besluta.
- Till slut frågades deltagarna om deras goda erfarenheter av delaktighet i Borgå. Åtminstone Kompassens tjänster (nämndes flera gånger), tillgängligheten ur medieperspektiv, kvartersverksamheten i Vårberga, samhällsliga verksamheten och hälsovårdstjänsterna i Gammelbacka nämndes. Ett allmänt tack till stadens anställda, man har snabbt fått svar på de personliga enkäterna.